СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 156. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 8. липня, 1925. — VOL. XXXIII. No. 156. Jersey City, N. J., Wednesday, July 8, 1925. THREE CENTS

Нові авантури в російській православній церкві.

НЮ ЙОРК, Н. И., 6. липня. — Вчера вперве появився в православному соборі при 15 іст 97-ій улиці в Ню Йорку Адам Филиповський, щоб відправити Службу Божу яко епископ.

Церква була обставлена поліцією зі двору і в середині і вірних пускали тільки за тикетами.

Коли проповідь говорив секретар Филиповського Михайло Червинський і згадав про „карпаторосів", женщини стали кричати: „Брешеш, се російська церква", „ти зрадинку, брехуне" і т. д. До женщин прилучились і мущини і ціла церква переповнилась галасом і криком. Тоді присутні приклонники Филиповського, „карпатороси", стали разом з поліцією викидати з церкви на улицю всіх демонстрантів. Забрало се доволі часу, бо мусіли вони викинути більше як половину вірних. Коли в соборі остались самі „карпатороси", настала тишина і Червинський міг докінчити свою проповідь.

Хор собора не явився на богослуженню для протесту проти захоплення церкви і палати митрополита Плятона Филиповським. Замісць нього співав „карпаторуський" хор з Йонкерс, Н. И.

Біля церкви роздавано вірним летючки, в яких осуджено Филиповського, а боронено митрополита Плятона.

По всіх авантурах Филиповський заявив, що уступиться, коли на місце Плятона прийде „офіціяльний епископ".

44 ЖЕРТВИ КАТАСТРОФИ.

БОСТОН, Месс., 6. липня. — Поліція обчислила, що загальне число убитих підчас тутешньої суботнішньої катастрофи в Пиквик Клоб виносить 44. Ранених далеко більше. Між ними є дуже тяжко ранені.

СПЕКА.

НЮ ЙОРК, Н. И., 6. липня. — Сьогодня була в Ню Йорку і в других сусідних стейтах велика спека. Сполудня було 90 степенів температури. Була також значна парність (гюмидіті), бо до 52 степенів.

Із спеки богато людий захоріло, а один тут помер.

ПРОТИ ВІНЧАННЯ РОЗВЕДЕНИХ.

НЮ ЙОРК, Н. И., 6. липня. — Товариство Святости Подружя вислало петицію до загальної конвенції протестантської епископальної церкви, в якій домагається скасовання дозволу вінчання розведеним, особливо тим, що розвелись ізза невірности. Товариство каже, що се противиться практиці християнської церкви в початках її істновання.

ЩЕ ПРО БАНКРОТСТВО.

НЮ ЙОРК, Н. И., 6. липня. — Показується, що банкротство фінансового дому Дін, Онативі і Ко. не таке велике як спершу виглядало.

Кажуть, що він дав був вірителям зовсім добрі поруки в цінних паперах у висоті, як приблизно подають, 20 до 29 міліонів долярів. Таким робом вірителі мало стратять, але вони вже не хотять ратувати фірми з упадку, але рішились на ліквідацію з малою для себе стратою.

Тесаме стверджують урядові ресівери.

КАЙО ПРИЇЗДИТЬ ДО АМЕРИКИ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 6. липня. — З Парижа наспіла сьогодня вістка, що французький міністер скарбу Кайо приїде до Америки яко спеціяльний висланник Франції для полагоди з Америкою питання про французькі воєнні довги, які вона їй винна.

НОВИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПОСОЛ ДО ПОЛЬЩІ.

ЛІНН, Месс., 6. липня. — Президент Кулидж назначив американським послом до Польщі Джана Б. Стетсона з Филаделфії, Па., котрий досі був послом в Фінляндії.

АМЕРИКАНЦІ ДОБУВАЮТЬ СТАРИНУ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па., 6. липня. — Грецьке правительство дало дозвіл Американській Школі Кляcичних Наук в Атенах, столиці Греції, розкопувати засипану частину старинних Атен.

96 ЗЕМЛЕТРУСІВ.

САНТА БАРБАРА, Калифорнія, 6. липня. — Досі місто Санта Барбара мало за останній тиждень 96 землетрусів. Послідні були вже далеко лекші. Населенне вже трохи привикло до сього явища і воно на нього не робить великого враження. Воно спокійно далі працює коло відбудови знищеного міста.

ЗВІРСТВО.

ЧЕТЕНУГА, Теннесі, 6. липня. — В лісі в Сигнел Мавнтейн найдено двох мущин, привязаних до дерев. Се др. В. Д. Мейсон і Лоренс Бавмен. Їх відвязано і відвезено сюди амбулянсом.

Вони кажуть, що тому 10 днів зловили їх особи із закритими лицями і привязали до дерев. За сей час сі люди кілька разів їх відвязували і привязували до других дерев. За останніх 4 дні, кажуть вони, нічого вони не їли.

Причини сього злочину обі жертви не знають. Інші вгадують, що се знова бутлегерів проти них, бо вони мали з ними спір.

Українські Громадяни!

Чи Ваша громада не повинна причинитися своєю жертвою до ратовання українського народу від голодової смерти?

Чи хвиля страшної руїни на українських землях не зєднає нас знову в одну могучу сімю і чи ми, українська заморська іміграція, не відповімо гідно на ляцький терор і насильство?

Кличемо ще раз:

ДО ПРАЦІ! СПІШІТЬ НА НАРОДНІ ВІЧА ТА СВОЄЮ ЖЕРТВОЮ ПОМОЖІТЬ КРАЄВИ!

По інформації пишіть до:

ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

„СЛОВО ПОЛЬСКЕ" ПРО Д-РА К. ЛЕВИЦЬКОГО.

До чого доходить шовіністична дурійка вшехпольських публіцистів з „Слова польского," про се найкраще свідчить статтє в останньому числі тої газети про намірений поворот д-ра Костя Левицького до краю. В ній дослівно стоїть: „В справі залізного листу д-ра К. Левицького проголошено урядово, що проти нього відбудеться судова розправа. Ніяка газета того не квестіонувала. Звернено в пресі увагу тільки на те, що надання залізного листу одному з найзавзятійших ворогів держави і „премієра ради міністрів західньо-української республики" — є чимсь нечуваним. Хоч як комічно звучить нині і уряд і назва республики, то все таки треба тямити про напад на Польщу та про „вимордування" у війні в рр. 1918—1919 двайцяти тисяч Поляків, а д-р К. Левицький саме належав до творців нападу і до пертрактуючих з Австрією, а на спроби порозуміння відповів бл. п. Скарбкові, що рішатиме залізо і кров. Тому, що потім стало підкопував Польщу і підписав у часі виборів у 1922 р. відозву, наслідком якої вбито Твердохліба і ряд инших людий, не сміє він дістати амнестії на основі амнестійного закону. Отже міністер Жихліньскі ужив залізного листу на власну руку." Чого тут нема? Тут вже наперед зложений цілий акт обвинувачення, тут піддано критиці вчинок найвищого сторожа законности, бо міністра справедливости, що не повідомив про те підчинених собі урядників. Шовіністична дурійка вшехпольських публіцистів доводить їх до самопониження, бо до провокаційної денунціяції. Така тактика, зрештою у тих колах зовсім звичайна, не вимагає хіба ніяких коментарів.

ВИЛИВ РІКИ.

В Манітобі, в тавнишіпі Медика, залила ріка Берч великі простори, заняті українськими фармерами. Около 500 людий мусіло оставити свої доми і спасати життя. Бідні люди втікали пішки зі загрожених домів, підчас коли вода, що вкрила поля, сягала вже до чотирох цалів. Сусіди-фармері приняли у себе тих, що оставили свої доми, а провінціональний уряд занявся доставою харчів для людий і скота. Причиною виливу ріки були останні зливні дощі.

ЧИ КИТАЙЦІ МАЮТЬ ПРАВО ДЕРЖАТИ БІЛИХ ЖЕНЩИН НА СЛУЖБІ?

В Реджайні, Саск., І. Клур, Китаєць, властитель кофейні, заскаржив перед суд раду міста за се, що та заборонила йому держати у себе на службі білих дівчат. На суді мають бути переслухані всі мійські радні з майором міста. На разі зізнавав тільки радний міста Колдвел і він заявив, що він тому був і є проти служби білих дівчат у Китайців, щоб не допустити до зближення жовтої раси до білої. Коли канадійський уряд не хоче допустити Китайок до Канади, то Китайцям не можна дозволити на близший контакт з білими женщинами, а то з расових причин.

СІЛЬСЬКІ ПОРАХУНКИ.

В селі Волцневі пов. Жидачів розгорілася ворожнеча між церковними провізорами Василем Бойком і Василем Волицьким та 26-літним парібком Петром Климковським, що закинув їм спроневірення церковних грошей. Ворожнеча заостриласья з хвилею як Климковський на одній забаві минулих мясниць ударив в лице Гриня Волицького, брата Василя. Климковському заповіджено реванж, який виконано дня 22. квітня ц. р. Вечером тогож дня напало на нього перед фіртокою кількох людий і так почастували його колами по голові, що розбили череп, який розкочився на кусники. Климковський умер незабаром, а під замітом убийства арештовано парібків Василя Бойка, Гриня Волицького, Василя Хомина і Василя Волицького. Арештованих відставлено до слідчої вязниці в Стрию. Петро Климковський, хоч латинник, почував себе Українцем і брав участь в місцевому культурно-освітному життю.

АМЕРИКАНЦІ ЗАСТРІЛИЛИ КАНАДІЙЦЯ.

Американська погранична сторожа застрілила на американській земли недалеко міста Вестрфілд канадійського горожанина Евгена Лемов з Монтреалю. Крім того в звязи з тим арештували пятьох Китайців і одного Канадійця під замітом пачковання горівки до Злучених Держав.

Приґранична американська сторожа тому застрілювала авто Лемота і його вбила, бо було, потім оправдане, підозріне, що Лемот з товаришами перевозив горівку.

ЧИ НЕ БОЖЕВІЛЬНА?

Дня 15. червня с. р. покінчилася в суді Вермиліон, Альта., карна розправа проти 48-літної вдовиці п. Тереси Подганюк, матери трох дітий з околиць Енгл Лейк на північ від Вермиліон за се, що вона насипала стрихніни до студні Івана Чурбача в тім намірі, щоб витроїти його родину. Суд переслухав богато свідків. На суді показували затроєну воду, яка виказувала великий процент стрихніни. Оборонець обжалованої виказував, що Тереса Подганюк є несповна розуму. Після 3-дневої розправи судія признав Тересу Підганюк винною, однак присуду ще не видав, а відослав її до Едмонтону до лікарського ствердження, чи вона справді не є божевільною. Після того, як лікарі видадуть свій осуд, судія проголосить присуд кари, зглядно звільнення.

ПРИДУМАВ СОБІ НА КЛОПІТ.

В Ню Йорку якийсь богач Лоренц, що дуже боявся бандитів, придумав такі двері до своєї спальні, що коли хто їх відчиняв і не потиснув їх в відповідному місци, то з дверий вистрілював револьвер. Недавно Лоренц, трохи підхмелений вернув до дому і в похміллю забув за осторожність. Він відхилив двері, а тут вистрілив револьвер і куля прострілила йому обі ноги.

УТОНУЛО 14 УЧЕНИЦЬ.

Біля Козениць учитель Мих. Бень зорганізував прогульку з села Рудка з 28 ученицями. Човно перевернулося і потонуло 14 дівчат враз з учителем.

ЩІПЛЕННЄ ПРОТИ ТУБЕРКУЛИ.

З Парижа доносять, що там по шпиталях з добрим успіхом защіплюють дітям туберкулу (сухоти).

Анґлійські воєнні кораблі на Петроград?

РИГА, столиця Латвії, 6. липня. — З Петрограду повідомляють, що в Путилівських заводах (фабрика оружя) говорив до робітників большевицький комісар війни Михайло Фрунзе і сказав, що Велика Британія вже вислала свої воєнні кораблі на Балтійське море, щоб провірити, як скоро зможуть дістатись до Ленінграду (Петрограду), але він вже вислав на сторожу „червону" фльоту.

АНГЛІЯ І ФРАНЦІЯ ГОТОВІ ЗІРВАТИ ЗНОСИНИ З БОЛЬШЕВИКАМИ.

ПАРИЖ, 6. липня. — Анґлійське правительство хоче зірвати дипломатичні зносини з російським советським урядом.

Притокою до сього найбільше большевицька агітація проти Англії в Китаю.

Англійський міністер закордонних справ Чемберлин звернувся до французького правительства, щоби Англія і Франція разом зірвали зносини з большевиками.

Як Англія так і Франція стрічають перепони в сьому намірі з боку лівиці в парляменті, одначе остаточно вони готові се перемогти, бо бачать, що з признання большевиків не мають жадного бизнесу, а натомісць мають більше клопотів і шкоди через їх агітацію в кольоніях.

Франція переконалась, що большевицькі гроші були і в Мароку, таксамо як і в британських кольоніях або в Китаю.

Коли у сій справі прийде до порозуміння між Англією і Францією, то обі держави готові вже небаром зірвати зносини з большевиками.

МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ПРОТИ АНГЛІЇ.

ПЕКИН, столиця Китаю, 6. липня. — Тутешня советська амбасада відказується давати віза на пашпорти Британцям на переїзд Сибірською зелізницею.

Рівночасно вона збирає тут маси агітаторів проти Англії.

ЗАПОВІДАЮТЬ ДОБРЕ ЖНИВО.

МОСКВА, 6. липня. — Советська влада сподівається великого жнива сього літа в Московщині і на Україні. Вона хоче роздобути приватних гроший на потреби збору збіжа.

ЧОРНІ ПОКИДАЮТЬ ФРАНЦУЗІВ.

ПАРИЖ, 6. липня. — На воєнному фронті Французів проти Ріфів у Мароку французькі кольоніяльні війска покинули Французів і перейшли до Ріфів. Через те проломився французький фронт і маршал Лїотей телеграфує за підмогою.

ВОЄННИЙ ДОВГ ІТАЛІЇ.

РИМ, 6. липня. — Італійська преса домагається 10-літньої мораторії (проволоки) у сплаті Італією Америці воєнного довгу, щоби за той час Італія змогла привернути нормальну золоту вартість теперішньої паперової ліри.

ПОВОРОТ АМУНДСЕНА.

ОСЛО, столиця Норвегії, 6. липня. — Вчера вернувся з недавної виправи до північного бігуна капітан Роальд Амундсен. Публика його привитала овацийно, а король відзначив золотою медалю.

ЖИДИ ПІДПИРАЮТЬ ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД.

ВАРШАВА, 6. липня. — Польський премієр Володислав Грабський відбув сьогодня довшу конференцію з жидівськими послами до польського сойму.

Жидівські посли прирікли Грабському підперти його кабінет в соймі у справах внутрішньої і заграничної політики, а Грабський обіцяв, що подбає, аби сойм ухвалив постанови про поправу жидівської долі в Польщі.

Сі приречення зложено наслідком договору Грабського з жидівськими послами про взаїмне співділання й уступки.

НАСЕЛЕННЄ НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН, 6. липня. — Перепись населення (конскрипція) в Німеччині, яку переведено минулого місяця, виказує, що тепер в Німеччині є 62,500,000 населення. До сього не вчислена людність Сарщини, яка є під окупацією Франції, а в якій є 750.000 осіб.

Перед війною Німеччина мала 68 міліонів населення, але стратила біля 5 міліонів в убитих і у страчених територіях. Одначе колиб війни не було, то природний приріст був би збільшив число Німців в Німеччині до 75 міліонів, тому, беручи се під увагу, Німці стратили загалом яких 12,000,000 людности. Та всетаки населенне Німеччини зростає постепенно.

Теперішне населенне Німеччини величиною зближене до її населення з 1908 року, себто сперед 17 літ.

Населенне Берліна близько 4,000,000. Берлін по Лондоні друге найбільше місто в Европі. Гамбург має 1,000,000 душ, а Кельн, Мінхен, Ляйпціг і Дрезден по 600,000. Шлеське місто Бресляв має 500,000 населення.

ЗЕМЛІ ДЛЯ ВІРМЕН У ВІРМЕНІЇ.

ЕРІВАН, столиця (советської) Вірменії, 6. липня. — Відсі виїхав відомий подорожник Фретйоф Нансен, котрий приїздив в імени Ліги Народів глядати тут землі на кольонізацію вірменських збігців з Малої Азії. Він найшов 100,000 акрів відповідної землі, яка одначе потребує уладжень для наводнення. На сю ціль хоче він зібрати фонди в Европі й Америці.

ЦИВІЛІЗАЦІЯ СПЕРЕД 14,000 ЛІТ.

ЛОНДОН, 6. липня. — Англійський археольог сер Флиндерс Петрі заявив, що його останні розкопки в Египті виявили найстаршу египетську цивілізацію сперед 14,000 літ, звану Бадарійською від околиці, що так називалась, а в якій найдено ріжні останки сеї цивілізації.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодинокє число три центи.	
Half year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

„НІЧОГО НЕ ЗМІНИЛОСЬ"

Один молодий Жидок їздив до Одеси побачити батьків і недавно вернувся до Ню Йорку. Там він є вейтером в одному ресторані при 14-ій улиці.

Почув, що його гості при одному столі говорять по українськи, кинув кілька слів по українськи, а далі каже своєю англійщиною:

— Я тому три тижні щойно вернувся з Одеси.

— Що-ж, як там, добре тепер? — питають його.

— Чому ні, добре; влада добра, нікого не арештує; наші Жиди можуть спокійно вести торговлю!...

— Що-ж змінилось?

— Нішо не змінилось!

— Одеса тепер належить до України?

— Ні, до Росії, так як і перше!

— А говорять вже в Одесі по українськи?

— Ні, ні, по російськи, так як і перше!

— А як людям живеться, ліпше, чи гірше?

— Таксамо як і перше. Хто має гроші, тому ліпше; хто не має, тому гірше. Нішо не змінилось. То іно тут говорять, що все змінилось і кричать на большевиків!

* * *

Така оцінка наївного молодого Жидка, зовсім необізнаного з політикою большевиків і вимогами життя України, де він жив недавно цілий рік.

Він вдоволений, що большевицька влада не переслідує Жидів і що дозволяє їм свобідно вести торговлю. А позатим дивується, чого на большевиків нарікати, коли вони НІЧОГО НЕ ЗМІНИЛИ, бо як була Росія (на Україні) так є, і як були богаті й бідні, так вони і далі є.

Се, що нічого не змінилось, сей Жидок висловлював у своїй наївности неначе признание для большевиків. Мусів щось подібного чути від Жидів в Одесі, котрі хотіли-б так сказати заграничним капіталістам і російським націоналістам.

* * *

Але чи се потіха для комуністів, хотяйби російських, а навіть українських, як такі є між ними?

Таж вони таку зміну завели, якої ще світ не бачив і певно ніколи не побачить!

А ще менша потіха для Українців, коли сей наївний хлопчина на основі своєї обсервації переказав їм (і „потішив" їх), що Одеса в нічому не змінилась, а як була російська, так є і далі.

А деж славна „українізація"?

На папері!

Та і цілий большевизм на папері, бо загалом він у нічому нічого не змінив, кромі того, що обдінів край до самого краю.

ІТАЛІЙЦІ ПРОТИ ПОЛЯКІВ

Італійська преса в Европі стала різко виступати проти Польщі, а за нею повторює тесаме італійська преса в Америці. Сі голоси преси настроїли ворожо палких Італійців до Польщі і вони виявляють свій настрій отверто у своїх взаєминах з тутешніми Поляками. Особливу ворожнечу проти Поляків виявили Італійці в Ню Йорку, Бруклині і других сусідних містах.

Зачудувались тим американські Поляки, бо се для них мов грім з ясного неба. Нічого, кажуть, Італійцям злого не зробили; разом до католицької церкви належали; разом працювали, аж тут нараз і ворожнеча...

Давай писати до польських газет і питатись, що за причина сьому.

Газети переказали, що се вийшло з Риму, з Неаполю, Фльоренції, Венеції, Медіоляну, де італійські фашисти поширили ненависть до Польщі, і відки ся ненависть перенеслась через океан до Америки. Вони далі пояснили своїм читачам, що Італія із зависти виступають проти Польщі, бо Франція хоче піднести Польщу до величини свого першого союзника і заступити нею дотеперішню союзницю Італію, якою зачинає помітувати. Отимто, кажуть, Італія лютує і свою лють зливає передівсім на Польщі, але се, обіцюють польські газети, тільки хвилеве, проминаюче явище, яке уступить і добрі взаємини між Польщею й Італією ще вернуться.

* * *

Се, що пишуть польські газети, виглядає на правду. Правда, що Італія ставиться тепер ворожо до Польщі. Пишуть про се і чужі европейські газети. Але мало пояснити се завистю. Тут річ іде про інтерес держави. Франція хоче запанувати на континенті Европи і на Середземному морі, до якого Італія має більше право, аніж Франція. Франція хоче диктувати Італії заграничну політику і велить їй у зносинах з Німеччиною числитися з французьким державним інтересом а не своїм власним. І виграюється їй чим? Польщею, тою Польщею, якої ще вчера не було, а яку Італія штучно ліпила таксамо як і Франція. Виграюється, що разом з тою Польщею вона буде правити на континенті Европи і диктувати Італії, диктувати проти її власних інтересів, прав і достоїнства. Італія відгодувала здохле щенятко, а Франція його тепер пускає проти Італії та її хазяйства.

Отже Італія каже: Агі! і мече каменюкою в собаку. Виступає проти Франції остільки, що хоче добре жити з Німеччиною, а що таке добре життє се смерть „великій Польщі", бо Німеччина, маючи Італію за собою, швидше стане вломинатись за свої землі, які Франція дала Польщі, а се ослабить Польщу, і тимсамим союзника Франції, і поставить Польщу в небезпеку розсипки і на схід.

Вигляди погані і тому Франція певно побіжить „ратувати ситуацію". Отже може Поляки мати-муть рацію, що ся незгода хвилева, коли згода вернеться, але кілько то таких „хвилевих незгод" у справі Польщі вже було, а кілько ще буде? Вони своє діждуть і прийде час, що незгода доведе до кризі, в якій розпадеться штучна Польща.

З ОБЄДНАННЯ.

Комунікат з місячного засідання Управи дня 2. липня, 1925 р.).

Вислухавши реферат п. Др. Володимира Галана про працю Обєднання за місяць червень як і про політичні та господарські відносини в старому краю, управа Обєднання, перевівши дискусію, одноголосно приняла слідуючі постанови:

1. — Управа Обєднання висказує щиру подяку У. Н. Союзови та його Урядови за жертву в сумі $1000.00, яку У. Н. С. яко першу рату із суми ухваленої 16 конвенцією У. Н. Союза переслав до Обєднання з призначенням на ремісничі бурси в старому краю.

Сей дар У. Н. С. набирає великого значіння тому, що головним призначенням ремісничих бурс являється виховання здорового господарського елементу, якого у нас так бракує. У. Н. Союз, яко господарська організація американських Українців, звертає увагу старого краю на сю найголовнійшу ділянку народнього життя та для її розвою перший складає великий дар.

Тому управа Обєднання складає при сій нагоді У. Н. С. щирі желання для його будучого розвою, в користь своїх членів та всього українського народу.

2. — Після відомостий, які одержала управа Обєднання про теперішне політичне життє в старому краю, стверджуємо, що політична консолідація та витворення одного протипольського фронту поступає вперед і є надія, що вже в короткому часі наступить цілковита згода національно-державницьких груп. Управа Обєднання з вдоволенням приймає до відома сю радісну вістку та ще раз відзивається з закликом до старокраєвого політ. проводу, щоби се обєднанне державницьких груп наступило в найкоротшому часі. Від того залежати-ме у великій мірі політичне оживлення американської імігpації та її допомога краєви.

Рівночасно Управа Обєднання стверджує сумний факт, що серед американської імігpації деякі чинники ширять роздор та проти-національні кличі. Управа Обєднання зазначує, що всіми средствами, які стоять до її розпорядимости, поборювати-ме кличі, які йдуть в розріз із самостійницькою державною ідеольогією українського народу.

Управа Обєднання взиває все свідоме українське громадянство Америки до злуки, щоби в час страшної руїни українського народу змести руїнну роботу всіх тих, які свідомо чи несвідомо є знаряддем в руках ворожих урядів.

3. — По відомостям, які одержало Обєднанне з краю, виходить, що голодова катастрофа в краю прибирає такі застрашаючі розміри, що все політичне та економічне життє українського народу на західних землях захитане. Причина голоду лежить не тільки в неврожаю, але головно у варварській, грабіжницькій політиці польського уряду.

Негайно потрібно засобів, щоби ратувати народне життє. Мимо лютньої, горячої пори управа Обєднання вважає конечним ще раз візвати українські громади до уладжування масових народних віч, в цілі збірок на допомогу голодному селу.

Управа рішає віднестися з проханнем до всіх організацій, членів Обєднання, щоби від себе видали окремі поклики до своїх членів у справі негайної допомоги голодному селу.

4. — Вислухавши звідомлення про долю наших Стрільців в таборі в Йозефові на Чехо-Словаччині, Управа вважає конечним, щоб відповідні чинники на европейській еміграції занялись рішучо поворотом домів наших імігрантів.

5. — У відповіди на пропозицію Краєвого Союза Кредитового у Львові, щоб Обєднанне занялося навязаннем господарських зносин між краєм і Америкою, управа рішила, що се виходило-б поза межі діяльности Обєднання.

Відносно пропозицій господарського краєвого товариства „Сільський Господар" та видавництва Літ. Н. Вістника у Львові у справі допомоги при видаванню господарського журналу „Український Економіст", управа Обєднання передала сю справу І. Січовому Окрузі в Филаделфії, який започаткував її на свому господарському вечерку. Зогляду на се, що такий журнал може звернути увагу українського загалу на вагу господарських питань, яким у нас посвячується дуже мало часу, управа Обєднання з признанием піднесть заходи І. Січового Округа в цілі зорганізовання помочі економічним видавництвам в краю та обіцює свою піддержку.

6. — У відповідь на письмо українського посольського клюбу з Варшави у справі неспинення помочі при будові Українського Народнього Дому в Холмі, Управа Обєднання рішила всіми силами помогти при будові сеї нової української твердині на загроженних наших землях та відчинити окремий „Фонд будови Українського Народнього Дому в Холмі". Управа зазначує з признанием, що сей фонд вже започаткувала своєю жертвою Січ ім. Б. Хмельницького з Ню Йорку.

7. — Із загальної суми приходів за червень, 1925, у висоті $1,885.03, Управа рішила виcлати на слідуючі ціли:

1.	Фонд „Голодного Села"	$700.00
2.	Рідна Школа	$400.00
3.	Політичні вязні	$150.00
4.	Інваліди	$150.00
5.	Хорим Стрільцям в Йозефові, Ч. С. Р.	$ 50.00
6.	Цен. Союз У. Студ., Прага	$ 50.00
	Загальна сума	$1,500.00

Обєднанне Українських Організацій в Америці.

ПОДЯКА

Отсею дорогою складаемо сердечну дяку всім артистам з Театру Укр. Нар. Дому в Ню Йорку, котрі взяли участь в нашій виставі „За двома зайцями", а саме артистам: пп. Ординській, Стеценко, Катовичці, Шевчуківній, Меревко, Котович, Жуковському, Яновському, Чичириньському, суфлерови і другим. Вони взяли участь і як правдиві товариші, відказались від нагороди і своїм поступом піддержали артистичну еміґрацію.

Щиро дякуємо дд. І. Добрянському, Лазуті, Човникови за те, що пійшли нам на зустріч для успіху нашого бенефіта.

Ню Йорк, Н. Й., 3. липня, 1925.

М. Мізін і П. Гурський.

ПРОТИ БЕЗПРАВНОГО ЗАСУДУ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ.

До правительств держав антанти й до Союза Народів вислано таку ноту:

Ваша Ексцеленціє!

До найважнійших конституційних ґарантій у всіх демократичних державах належить безперечно право вибранців народу, парляментарних послів і сенаторів, на повну їх посольську незалежність та на цілковиту свободу їх взаємин з населенням, яке поручило їм заступництво своїх інтересів в державних законодатних тілах.

Се право становить у всіх справді демократичних народів так дорогоцінний клейнод конституції, що при найбільш завзятій навіть боротьбі правлячих кругів з парляментарними опозиційними чинниками, не зважилисьб ні одно з демократичних правительств, ні правляча більшість парляменту, на знехтовання сього найважнійшого конституційного права, сеї основи кождої демократичної конституції.

Инакше однак мається річ в Польщі, якої територія під етнографічним оглядом в 2/3 частях є не польська і в якій понад 7,000,000 Українців та около 8,000,000 инших непольських національностей цілковито виняті зпід права або віддані на поталу виїмкових, укованих проти них законів і на самоволю польської адміністрації.

Українці західно-українських земель, т. є: Східної Галичини, Волині, Холмщини, Підляша й Полісся, насилу прилучені рішенням Ради Амбасадорів з 14. березня 1923 р. до Польщі, — зведені в ній на становище повних гельотів до тої міри, що вже навіть їх послів до варшавського сойму не лиш позбавляється прав листової тайни, переводиться в них безправні ревізії та відбирається їм право відбувати справоздавчі збори перед власними виборцями, але позбавляється їх навіть за їх промови на сих справоздавчих зборах їх посольської незалежности й запроторюється їх до тюрми, позбавлюючи їх при тім навіть права оборони й тих всіх прав, які надає карна польська процедура.

Се доптання тих основних, конституцією ґарантованих прав, найшло свій вершок в карнім присуді, який запав дня 10. мая с. р. в Рівнім проти послів, членів українського соймового клюбу: Павла Васильчука, Сергія Козицького й Максима Чучмая.

По цілому ряді нарушень посольських прав українських сенаторів і послів, які мали місце на протязі останніх років а саме:. **безправним позбавленню особистої свободи** українського посла д-ра Василя Дмитрюка через начальника польської поліції в Тевлях у вересні 1923 р. по його справоздавчім вічу, по **безправних ревізіях,** переведених в р. 1924 і 1925 в українського сенатора Карпинського, послів Назарука, Васильчука, Чучмая, Козицького й инших, по **безправним нарушуванню притім їх листової тайни, по безнастанним розвязуванню справоздавчих посольських віч польською поліцією, по виданню вкінці польським міністром внутрішних справ обіжника для всеї території західно-українських і білоруських земель** або т. зв. „кресів", з дня 23. січня 1925 р. ч. 267/25, яким наказано польській адміністрації заказувати і розвязувати не лише всі збори і віча, але навіть посольські справоздавчі збори перед виборцями — прийшов карний присуд якім засуджено українських послів Максима Чучмая на 2 літа тяжкої вязниці, Павла Васильчука на 1 рік тяжкої вязниці а Сергія Козицького на 1 рік домої поправи.

Сей присуд запав за їх справоздавчі посольські промови на справоздавчих зборах в Почаєві, на Волині, дня 26. серпня 1923 р., на котрім виказували ті посли своїм виборцям усі їх старання у варшавськім соймі, їх внески, інтерпеляції й инші заходи, які вони підняли в обороні переслідуваного, катованого, фізично й національно винищуваного, павперизованого й денаціоналізованого українського населення.

І за те, що сі посли сповнили свій обовязок супроти своїх виборців, обвинувачено їх о злочин з арт. 129. часть І., уст. 2, 3 і 6, та арт. 154. часть ІІ. польського карного закону.

Всю судову розправу переведено при замкнених дверях, заряджуючи її мимо браку законних причин, якіби по думці арт. 620 кар. проц. узасаднювали се зарядження, бо предмет розправи не міг ображувати ні моральности, ні реліґійних почувань, ані нічо не могло грозити забуренням правильного перебігу розправи, ані виявленням якої-небудь військової чи державної таємниці. Притім всупереч арт. 622 кар. проц. недопущено до розправи приписаної тим артикулом кількости мужів довіря обжалованих, по трох для кождого з них. Обжалованим дозволено установити всего по одному мужеви довіря, але відтак одного з них, п. Рудницького, кореспондента найбільшої української часописи „Діло", безправно усунено з салі розправи, коли він поскаржився президентови трибуналу за напастовання його зі сторони присутних на салі, мимо тайної розправи, поліційних агентів. **В сей спосіб цілковито позбавлено обжалованого посла Козицького права мати на сій „тайній" розправі свого мужа довіря.**

Що-більше, вже в першім дні розправи **відібрано всім обвинуваченим** можність оборони, бо не лиш відмовлено їх домаганню відчитати акт обвинувачення в їх рідній українській мові, але навіть видалено з салі розправ карного оборонця адвоката д-ра Семена Шевчука за звернення ним уваги предсідника трибуналу, що ухилює такі його питання до свідка, які прокураторови були дозволені. Се безправне усунення оборонця від оборони обжалованих, без попереднього хочби упімнення, та насильне його видалення через судового возьного зі салі розправ, приневолило решту оборонців зложити оборону на знак протесту проти обиди, нанесеної предсідником суду гідности й повазі адвокатського стану, та позбавлення оборони прислугуючих їй прав, а обжаловані лишилися без правної оборони.

Сторонничість предсідника трибуналу в некористь обжалованих ішла так далеко, що не лиш не допускав він таких питань в користь обжалованих, які вільно було ставляти прокураторови в їх некористь, але прямо спиняв він свідків оборони від напроваджувань і стверджувань ними фактів, котрі потверджувалиби оборону обвинувачених, а обвинуваченим послам що-хвиля грозив видаленням зі салі за ставлення питань в їх оборону.

І хоча розправа виявила, що свідки покликані прокуратором, які всі стояли на службі польської політичної поліції, наслідком незнання української мови перекручували цілий сенс поодиноких висловів обжалованих на справоздавчих зборах в Почаєві, виголошених в українській а не в польській мові; хоча зізнання сих свідків були з собою суперечні й поплутані, а одинокий прокураторський свідок, який знав українську мову, потвердив в цілости зізнання 77-ох відводових свідків і в цілости зізнав в користь обжалованих, **польський суд мимо того видав засуджуючий вирок.**

Всі наведені висше факти й сам сей присуд, до якого допустила правляча польська більшість варшавського сойму супроти українських членів сьогож сойму, присуд за сумлінне сповнювання їх обовязку супроти своїх виборців, якнеможь ярко характеризує невиносиме положення українського народу під польською владою, яка для виконання акту мести над вибранцями сього народу, за їх оборону його народних прав, не завагалася потоптати польську незайманість та власні польські закони.

Апелюючи до всего культурного світа з приводу сього знасилування польською владою самих основ конституційних прав українського народу в Польщі, маю честь звернутися до Вашої Ексцеленції з проханням принятти до ласкавого відома наведені висше факти як яркий доказ того, що **для Українців під Польщею не істнують навіть найпримітивнійші конституційні й горожанські права, що Українці під Польщею зовсім виняті зпід права,** та що більш чим узасаднені є стільки разів піднесені ними перед державами Антанти й Союзом Народів та його членами їх домагання **ревізії рішення Ради Амбасадорів з 14. березня 1923 р. в напрямі цілковитого висвободження українського народу Східної Галичини, Волині, Підляша й Полісся зпід польського панування.**

Др. Евген Петрушевич, в. р.
Президент Української Національної Ради.

ЖИТТЄ ДЖОРДЖА ВАШИНҐТОНА.

В американській історії Джордж Вашингтон здавна записаний як „батько свого народу" — найбільший за всіх великих людий Америки, „перший у війні, перший в мирі і перший в серцях своїх земляків". Але через те саме трудно уявити собі справжню людину Вашингтона, оцінити його людські прикмети й особисті заслуги в історії Америки. Вашингтон належить до її „геройної доби", того часу, коли Злучені Держави здобували собі самостійне істнування як держава і творилися як нація. В той час він займав становище, на якім не тільки мусів проводити і перед вести, але й перед всім народом виступати як його представник і провідник. З його іменем була звязана ціла довголітня боротьба за незалежність Америки і коли вона скінчилась побідою, то, звичайно, перед слідуючими поколіннями Вашингтон уявив із себе всі ті прикмети й чесноти, що ведуть до побіди. Його імя окружено цілою традицією оповідань і леґенд, зроблено з його ідеал людського совершенства і наслідування кожному американському школяреви; Вашингтон, мовляв, ніколи не говорив неправди, — і таке инше. Звичайно, імена всіх великих людий окружені такими чи иншими леґендами тай Вашингтонова слава опирається не на ті оповідання, а на його справжній історичний подвиг і заслуги.

Родився Джордж (Юрій) Вашингтон 22. лютого 1732 року на хуторі у Верджінії, де його дід, переселенець-колоніст з Англії, захопив собі просторий шмат в той час ще вільних земель. Батько помер, коли Джорджеви було ще тільки дванайцять літ, і хоч лишив родині 5,000 акрів землі, але земля була ще незагосподарена і матері трудно було виховати та вивчити пятеро дітий. Навчившись „у дяка" (в церковній школі) читати, писати та трохи аритметики, пятнайцятилітній Вашингтон хотів піти за моряка до анґлійської фльоти, але мати спротивилась і ще трохи повчившись він став працювати як „сирвейор" (землемір), щоби придбати трохи гроший, поки доросте до літ, щоби могти стати господарем на батьківськім маєтку. „Землеміряння" в той час, в дикім краю і серед войовничих Індіян, не було такою легкою штукою, як тепер, але пригодилось Вашингтонови краще, ніж він думав; а саме в пізніщій війні з Англичанами його знання краю, доріг, бродів і переходів придбало йому у противників прізвище „лиса". В двайцятім році життя Вашингтон командував частиною вирджінської міліції у війні з Французами, які зайняли були долину Огайо, і коли війна в 1759 році скінчилася, він вернувся на свій хутір в Маунт Вернон. Пятнайцять дальших літ Вашингтон прожив там як спокійний і діловий хуторянин — „джентелмен", турбуючись мало чим иншим окрім своїм господарством, яке значно розширив і підніс. На свій час він був одним з найбільших землевласників в Америці і вмираючи лишив 50,000 акрів землі. Але політичними справами цікавився настільки, що був вибраний членом колоніяльного зібрання в Верджінії.

Та те спокійне і ділове життя було перерване відразу першим згуком роволюції-повстання проти Англії. Невдоволення анґлійським правлінням накипало роками і, як відомо, врешті зосередилось коло питання: чи може англійський парлямент і правительство накладати свої податки на Америку, коли Америка не має в ньому голосу і представництва? Поміж иншими колоніями також Верджінія вислала в 1764 році свій протест проти „податків без представництва". Протест нічого не поміг і навпаки в 1765 році англійський парлямент ухвалив знаменитий „стемп-акт", накладаючий податки на всякий папір, що продавався в Америці. Закон той викликав таке загальне обурення, що вже в слідуючім році анґлійський парлямент його скасував, але свого права, щоб збирати податки з американських кольоній, не зрікся. В 1773 р. в сутичці з анґлійським війском в Бостоні прийшло до першого кровопролиття. В 1774 зібрався перший конґрес усіх американських колоній. Вашингтон був його членом як оден з представників Верджинії. Про незалежність ще ніхто не говорив і які натяки були, так тільки в змислі погрози. Американські колоністи вважалися ще лояльними горожанами Англії і тільки вимагали для себе тих самих прав і вольностий, як мали всі Англичани. Одначе їх петицію до анґлійського короля й меморіял до анґлійського народу там знехтували, за те анґлійське правительство оголосило, що порти Нової Англії замикаються для мореплавства (блокада).

Та тепер вже по всіх колоніях забалакано про війну й незалежність. Колоністи зброїлися й орґанізувались у військові частини. Біля Лексінґтон і потім біля Конкорд прийшло до перших боїв поміж правильним англійським війском і месечусетською міліцією. Всеколоніяльний конґрес в Филаделфії мусів перше всього подбати, щоб ту нашвидку мобілізовану й порозкидану колоніяльну армію вдержати при купі і повести боротьбу як небудь систематично і пляново. Для того признанив її головного команданта — саме Джорджа Вашингтона.

Його командування почалося побідою і ще важнійшим військовим успіхом в Бостоні. З двома тисячами міліціонерів Вашингтон зайняв такі зручні позиції на горбах Дорчестер, що британський ґарнізон мусів вийти з Бостону і віддати йому місто. Та з своєю малою армією він мусів зараз перейти до Ню Йорку, який був гірше загрожений. З Ню Йорку Вашингтон поїхав до Филаделфії, де на засіданнях конґресу доказував потребу негайного проголошення самостійности. Як відомо 4-го липня 1776-го року була проголошена „Заява Незалежности" і з того дня почалася війна за цовну державну самостійність Злучених Держав.

У тій війні Вашингтон проявив себе як один з найбільших військових ґеніїв історії. Правда, він далеко не все побіджав. Навпаки, його невимуштрувана та кепсько узброєна армія зазнала чимало поразок, навіть дуже тяжких, але саме сміливости й витривалости Вашингтона треба завдячити, що не дивлючися на всі поразки його армія ніколи не признавала себе й своєї справи переможеною. До найбільших военних подвигів Вашингтона рахують його раптовий відворот з Ню Йорку через Ню Джерзи і через ріку Делевер, після чого він так-же раптово повернувся, розбив велику британську частину біля Трентону і, все вимінаючи стрічу з головними анґлійськими силами, завдав їх задним сторожам тяжкий удар коло Прінсетон. Відомий німецький войовник Фридрих Великий говорив про ту кампанію як про найбільший військовий подвиг вісімнайцятого століття. Та після побід прийшли знов поразки, Англичани зайняли навіть Филаделфію і тяжку зиму 1777 року Вашингтонова армія перебула в просто розпучливому становищі в Веллі Фордж біля Филаделфії. Та вж ез весною її становище почало знов поправлятися.

Переломовий момент у війні прийшов аж в 1781 році, коли Вашингтон успів розставити свої війска так, що головна анґлійська армія ґенерала Корнваліса опинилася в Йорктон з усіх боків окружена. Корнваліс з цілою армією мусів здатися і побіда для Америки була здобута. У війні це була остання битва, але ще два роки затягнулося, поки підписано з Англією мировий договір і можна було розвустити армію.

Порядку в новій републиці ще не було. Конґрес дбав більш про себе, як про країну, в неоплаченій й незабезпеченій армії ширилося невдоволення і приходило навіть до бунтів. В той час один з найстарщих і найбільш довірених ґенералів Вашингтона написав йому листа з пропозицією, щоб дозволив армії проголосити себе королем і з її помічю замість слабого і нездатного републиканського уряду установив свою сильну владу. Ту пропозицію Вашингтон з обуренням відкинув, називаючи її спробою державної зради.

Нарешті мир був підписаний, армія розійшлася по домах і Вашингтон повернувся на свій хутір. Але вже чотири роки пізніш бачимо його у Филаделфії на становищі предсідателя конвенції, яка мала скласти федеральну конституцію. Після десятимісячної дискусії конституція була прийнята всіми тогочасними стейтами і на основі тої конституції треба було вибрати першого президента нової держави. Одноголосно був вибраний Джордж Вашингтон. Дня 13-го квітня 1789 року він зложив урядову присягу як перший президент Злучених Держав.

Перед Вашингтоном стануло нове завдання — орґанізація нового уряду: кабінету міністрів, конґресу, федеральних судів і т. и. Окрім того приходилось охороняти нову републику в дуже бурливий час світової історії, коли після французької революції всюди почалися війни одна за одною. Анґлія ще не зовсім погодилася з згубою своїх американських колоній і Вашингтонови приходилось лагодити не один конфлікт.

Президентом був вибраний два рази, на вісім літ. Коли йому третій раз пропонували кандидатуру, — вибір був зовсім певний, — він рішуче відмовився і перед надходячими виборами оголосив свою знамениту „пращальну промову" до народу.

Вашингтон помер нагло 12. грудня 1799 року — вже з почетним імям „батька народу", якого слава з часом ще тільки росла, поки в уяві пізніщих поколінь він не виріс до леґендарної, надлюдської висоти.

КЛИЧ ОРҐАНІЗОВАННЯ ШКОЛИ

став у нас

КЛИЧЕМ НАРОДНИМ

Так як для перших емігрантів НАШИХ кличем була церков, так нині є кличем РІДНА ШКОЛА.

Нарід ясно видить, що без школи нема будучности для него. Рідна Школа притримує нові, тут роджені покоління при своїй вірі і народности. Найліпшим доказом, що без Рідної Школи молоді покоління нас опускають, є та прогалина, яку нині вже маємо: при нас стоїть ще еміграція старо-краєва і малі діти. Молодого середного звена вже бракує. Покоління молоде, о що тут уродилося й виросло для нас пропало. Дуже маленька частина тої молоді ще при нас тримається, а більшої частини вже невидно...

Спитайте батьків і материй, де їх доростаючі хлопці і дівчата? Встидаються своєї мови або її не уміють. Встидаються своїх батьків. Відчужилися.

Коли школи не буде, за кільканайцять літ з Українців в Америці сліду не стане. Щоб се не сталося, наша річ подбати про се.

Комітет шкільний, який завязався тут в році 1923, занявся тою так важною справою. До рішення того важного діла, що від него залежить будучність Українців в Америці, **ШКІЛЬНИЙ КОМІТЕТ** скликає:

ЗБОРИ

ПАРОХІЯН ЦЕРКВИ СВ. НИКОЛАЯ І ВСІХ ПРИХИЛЬНИКІВ РІДНОЇ ШКОЛИ

НА ДЕНЬ 19-го ЛИПНЯ 1925

зараз по Службі Божій

ДО ГАЛІ ЦЕРКОВНОЇ СВ. О. НИКОЛАЯ, при ОКЛЕЙ І РАЙС УЛ., ШІКАҐО, ІЛЛ.

Приходіть усі, котрим дорога батьківщина, приходіть усі, кому на серці будучність наша! Не дайте заспати такому ділу. Всі як один беріться до будови школи — бо інакше сліду з нас не остане. Діти наші скріплять ряди тих народів, що свою минувшість шанують і дорожать своїм молодим поколінням. Не даймося завстидати. Хоть се нам і тяжко прийде, однак кріпімся тою надією, що з нашої праці і виложеного гроша виросте слава нашого народу.

Тож до діла Брати і Сестри!

ДО БУДОВИ ШКОЛИ

при ЦЕРКВІ СВ. О. НИКОЛАЯ!

Приходіть всі як один на ту важну нараду!

Михайло Поляк, Михайло Солтис, Дм. Атаманець, Ів. Прийма, Мих. Яворський, Ів. Марущак, Гаврiїл Дацків, Роман Бойко, Вас. Гриньків, Петро Лучків, Семен Бонкківський, Мих. Петрів, Ізидор Левтюх, о. Ф. Тарнавський.

ПОЗІР! RAHWAY, N. J.! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКР. ТОВ. ЗГОДА,
відділ 294 Укр. Нар. Союза

— уряджується —

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 12. ЛИПНЯ 1925 Р.

НА ФАРМІ ANTHONY NAHREBECKY
154 Westfield Ave., Rahway, N. J.
Klarktownship.

Початок о годині 12-ій в полудне.

Вступ 25 центів.

На пікніку буде приґравати першорядна музика. В разі дощу є галя під дахом. На пікніку будуть всякі несподіванки і свіжа перекуска. Проситься Українців з Ровей, Елізабет, Лінден і околиці прибути на сей пікнік.

За добру забаву ручить

156-57 **Комітет.**

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ Х[а]ТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

УВАГА! ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ ПАРОХІЇ СВ. ВОЛОДИМИРА

— устроюється —

ПЕРШИЙ ПАРОХІЯЛЬНИЙ ВЕЛИЧАВИЙ

ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 12-ГО ЛИПНЯ 1925 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ ПАРКУ.

Дохід призначений на Церков.

Початок о год. 2-ій пополудни. — Вступ 25 центів.

Дороговказ: На Брод стріт взяти джітний Елізабет-Лінден (Dark Lane) котрий іде перед самий парк, або Ровей, і їхати до Ситі лайн; там висісти, звідки дві минути ходу до парку. 156,58

На сей Пікнік запрошуєся Українців як місцевих так і позамісцевих взяти як найчисленнійшу участь, за що вже згори дякує. — **КОМІТЕТ.**

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ І УКРАЇНКИ З HEMPSTEAD, L. I., N. Y.!

ТОВАРИСТВО УКР. ЗАП. СІЧ
відділ 327 Укр. Нар. Союза

— устроює —

ПЕРШИЙ РАЗ

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 12. ЛИПНЯ 1925 Р.

В САДІ ПОМІЖ CALIFORNIA AVE. і LENIX ROAD при ФРОНТ УЛИЦІ.

Початок о 12-ій годині в полудне.

Проситься всіх взяти участь позаяк часть доходу буде призначена на народну справу. При сій нагоді запрошується на сей пікнік доокола чні Братства і Товариства з Jamaica, Woodhaven, Far Rackaway, Westbury і ін.

Дороговказ: Прийдьте до Hempstead, тоді беріть Гаррис бос, що переходить Front St. і злізти на висше поданій улици. 155-57

За добру забаву ручить **Комітет.**

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОҐРАФІЙ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ ДО КАЛЄНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1926.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошення до калюндаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень та середна на окладинці по $35.00. Хто хотівби в своїм оголошенню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотоґрафії то значить, що його оголошенне буде о стільки дорозше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15. серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотоґрафії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які суть при відділах У. Н. Союза (если який кружок, співацьке товариство і т. п. не есть при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не буде поміщуватись у календари), хотілиб аби їх фотоґрафії були поміщені в календари на 1926 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 31. липня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотоґрафією чек або моні-ордер виписаний на імя „Свободи", на суму $10.00. Сі гроші ужиється на покритте коштів виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотоґрафії мусять бути добре опаковані.

Вс. письма належить адресувати:

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт. коли таке оголошення має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 днів перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

Сава Чалий.

(Історичне оповідання).

(18)

— То втоплюся! Волю смерть як жити з ким иншим.

— І мене осиротиш?

— То щож мені діяти? Що? Порадь!

— Тепер ще не пора радити, бо ще не знати, що буде. Може всьо піде якнайліпше по нашій думці...

— Але що робити, як не піде? Як мене віддадуть за иншого?

— В кождім нещастю треба ратувати се, що дасться ратувати, Як горить хата, то треба ратувати бодай се, що в хаті.

— Щож ти виратуєш для мене, або для себе, як мене віддадуть за иншого? Мою маму за тебе?

— Лиши твою маму! Я про неї й не думаю. Виратуємо се, що буде можна. Мисимо радити собі так як собі радять всі розлучені. Порадиш собі так, як собі радять всі, за нелюба віддані жінки, коли мають любого. І Богови свічку і чортови огарок.

— Се було би страшне!

— Чорт не такий страшний, як його малюють. То лиш зразу і здалека так видаєся. Для мене таке буде страшнійше, як для тебе. Ти будеш уживати з двома, а я лиш з одною. І то лиш деколи, та з трудностями.

— То страшне!

— Але инакше не буде і не може бути. Очивидно, як тебе таки віддадуть за иншого. Правда, Зосєнко, що буде так?

Вона мовчала.

— Скажи зараз і поклянися на всьо святе, бо як ні, то сідаю на коня і втікаю на Запороже до гайдамаків.

— Коли не можна инакше, то нехай бодай так, але коби скорше! — відповіла, обіймаючи його за шию і горячо вицілуючи.

Він з усеї сили пригорнув її до себе.

— Присягаєш на всьо [illegible] святійше? — питав, віддаючи цілунки.

— Присягаю. Клятьби не зломлю, ні!

— І що я буду перший?

— Як буде можна.

— В тім вже моя голова, щоби було можна. Але ти не будеш викручуватися?

— Ні, не буду. Як зможу, так влекшу тобі.

— Дістану завдаток?

— Маєш завдаток! — відповіла цілуючи його.

— Не такий. Я хочу всьо, всьо!

— Ти вдурів?! Щоби було нещасте?

— Не можу инакше. Не можу, Зосєнко! Мушу мати завдаток.

— Юзю... Юзечку, пусти мене, бо й я готова вдуріти. Мені лячно!

Він встав, обняв її і підніс.

— Юзечку, пусти. Пусти, бо наробліо крику...

Він ще дужше стис її.

— Марино! — крикнула.

Двері в пекарни скрипнули. Він випустив її і відскочив. Двері відчинилися і на порозі станула наймичка.

— Що панунця скажуть?

— Принеси що закусити, як є готове.

— Є, панунцю, — наймичка відповіла і вийшла.

— Ти повинен лежати в ліжку, — Зоська звернулася до Шаравського, — бо може надійти гетьманський лікар. Як ні, то ти повинен бути готовий сісти на коня, як тільки прийде вість, що гетьман надїхав. Ти будьто би що лиш вичуняв і зараз пустився до ясновельможного.

— Зроблю се друге, бо лікар зараз пізнавби, що мені нічого не хибує.

Вже було полудне, коли візник Курчинської крикнув:

— Ясновельможні ідуть!

— Ти по чім так гадаєш, що то вони? — Курчинська спитала.

— А хтож би инший склуботав таку куряву? Попереду військо, позаду військо! Так їдуть тільки великі пани. В наших сторонах є лиш один такий великий, ясновельможний гетьман.

— Оберни і стань край дороги. Як ясновельможний зрівнаєся з нами, але не стане, то й ти руш. Так, щоби наш візок все був побіч ридвану гетьмана. Бо я хочу з ним балакати.

Тумани прикачувалися щораз близше і близше. Надїхала сотня козаків. За нею пішла сотня драгунів. За драгунами знов кільканацять козаків, за ними ридван з гетьманом. За ридваном таксамо, як перед ридваном. Візок рушив, Курчинська стала до гетьмана махати рукою на знак, що хоче щось сказати.

— Хиба справді щось дуже важного, бо инакше баба не важилась би непокоїти мене, — гетьман подумав і приказав станути.

— Що за напасть? — спитав суворо.

— Сталося нещасте! Велике нещасте. Пан ротмістр Шаравскі вмирає.

— Шаравскі, чи Шаравска?

— Шаравска також вмирає, але на той світ не квапиться. З Шаравским дуже зле.

— Я йому не бороню вмирати. Впрочім, відки ти знаєш, що він вмирає? Він тепер в поході проти гайдамаків. Може прийшов ґінець від него?

— Він сам приїхав. Сам самиський, бо...

— Що, бо? Говори бабо, бо мені зачинає терпцю не ставати!

— Шаравскі вже спіймав був Голого з цілою його ватагою, коли часть війска зрадила і подалася до гайдамаків. На добавок в тійже хвили на Шаравского вдарило війско Сави Чалого, Шаравскі відбився, ціле його війско лягло.

—Що ти бабо кажеш?! Як брешеш, то повішу тебе. Як правда, то повішу Шаравского! Де він? Чому не виїхав сам, але вислав бабу?

— Я вже казала ясновельможому, що він вмирає. Їхав попри мою хату і впав без духа перед моїми дверми. Я його взяла до себе і сама виїхала звістити про се, що сталося, ясновельможного.

— За таку вість повішу тебе!

— То прошу в купі зі мною повісити також Зоську, бо то вона хотіла з сею вістию їхати до ясновельможного.

— Гони! — гетьман крикнув до візника.

Перед хату Курчинської заїхав візок. Курчинська скочила з візка, тай до хати, до Шаравского.

— Ваше щасте, що я випередила ясновельможного в дорозі, коли він ще був далеко відси, — розказувала, щоби скорше, проковтуючи поодинокі слова. — Не можу повторити всеї моєї розмови з ним, бо нема коли. Ви зараз мусите до него, бо сюди прибіжить гетьманський лікар. По моїх перших словах гетьман був страшенно лютий. Грозив, що повісить не лише вас, але й мене за ту вість. Як би то ви були там, бувби приказав повісити вас таки зараз на першім дереві при дорозі. Аж коли я сказала йому про велике війско Чалого, він троха поміркувався. Він ще й тепер лютий, але його лють обертається проти гайдамаків. Мене відпустив ласкаво. Коли я його спитала, чи не зайти до вас випитати решту і знов прийти до ясновельможного, щоби й ту решту розказати йому, він крикнув „іди до хороби!" і відвернувся. Відходячи, я чула, що він давав приказ свому лікареви, щоби зараз пішов до вас. Його що лиш не видко. Як би не те, що я їхала, а він іде пішки, був би вже тут.

— Не буду його дожидати, іду до гетьмана, — Шаравскі відповів.

Кінь Шаравского вже стояв на подвірю окульбачений. Шаравскі сів на него, почвалав до двора і зараз зголосився до гетьмана.

— Ти так вмираєш?! — гетьман спитав здивований і з досадою крикнув, побачивши його здоровісінького. — Се що за комедія? — Чи ти бабі набрехав, чи вона мене обріхувала?

(Конець буде).

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільні Козаки, від. 316, подає до відома своїм членам і членицям, що місячний мітинг відбудеться в четвер, дня 9. липня, о 7.30 вечером, в Товариськім домі під ч. 102 Joiner St. Проситься всіх членів прибути на сей мітинг; буде справозданне 6-місячне Товариське і Товариського дому. Не явившийся член заплатить 50 ц. кари після нової ухвали Товариства. — М. Паньків, В. Плюта, В. Кучмій.

ПЕРТ, АМБОЙ, Н. ДЖ. Тов. Запор. Січ, від. 155, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих що півpічний мітинг відбудеся в пятницю дня 10. липня, о годині 7.30 вечером, в гали Івана Ваверчака, 782 State St. Проситься членів, щоби явились на мітингу, бо будуть важні справи до полагодження. Буде також справозданне фінансове. Не явившийся член на мітингу платить кари 50 ц. а урядник 1.00. — Андрій Яричевський, предс.; Стефан Куцій, кас.; Дмитро Федчишин, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Зап. Січ, від. 75, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться дня 12. липня о 1-ій годині пополудни, в гали при Cicotte Ave. Просимо всіх зійтися на час, щоби не довго чекати одним на других так, що по зборах міг собі кождий ще десь троха вийти. — Стефан Дідула, секр.

АМБРІДЖ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 276, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що мітинг відбудеся дня 11 липня о годині 3-ій пополудни в суботу, з причини, що в неділю відбудеся пікнік, а на пікніку відбудеся фотоґрафія всіх членів і членкинь, котрі належать до 276 від. Також возьметься фотоґрафію з дітий, котрі належать до відділу 276. На цім пікніку також будеся вписувати нові члени, які бажалиб стати членами найславнійшої Орґанізації У. Н. С. та найбільшого відділу, котрий тепер числить 212 старших членів, а 173 дітий. Всі члени мають явитись на сей пікнік і до фотоґрафії. Неявившийся член заплатить кару 50 ц. а урядник 1.00. — Ілько Лисяк, предс.; Мих. Фук, секр.

КЛИВЛЕНД, О. Бр. св. Николая, від. 341, повідомляє своїх членів, що місячний мітинг відбудеся дня 12. липня в неділю, в гали Народного Дому при Вест 14-ій улиці, точно о год. 2-ій пополудни. Пригадується тим членам, котрі не були на послідним мітингу, що згідно з ухвалою наше Бр. буде відбувало мітинги в Народнім Домі в своїх часі як дотепер, друга неділя по першім. Рівнож звертається увагу всім членам, що час мітингового засідання буде ограничений, тож проситься членів приходити на мітинг на означений час тим більше будемо мати часу обговорити всі справи. — Іван Крениціглова, секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. Николая, від. 167, повідомляє, що півpічний мітинг відбудеся дня 12. липня, точно о годині 2-ій пополудни, в домі під ч. 923 Nebraska Ave. Обовязком є кождого місцевого члена явитись на зборах. Неявившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1.00. — Б. Унисько, пр.; Й. Рощіпка, секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василія Вел., від. 87, повідомляє своїх членів, що півpічний мітинг відбудеться в неділю, дня 12. липня, о год. 1-ій попол., в Cushing's Hall. На порядку нарад: півpічне справозданне і другі справи з минувшого мітингу, які були відложені. Неприсутний член заплатить кару після ухвали Братства. — Л. Курило, предс.; Вас. Максимик, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Отсим повідомляється всіх членів і членкинь Бр. св. Ів. Хр., від. 292, що півpічні збори відбудуться дня 12. липня, в неділю, точно о 12.30 пополудни, в парохіяльній гали при Clipert. На порядку деннім є важні справи до виріщення. Браття, хто не явиться на сих зборах то сам докаже, як він інтересується Братством і У. Н. Союзом, і як йому лежить на серци розвій і добробут як Бр. так і Союза. Нас є поважне число членів, але на жаль один другого не знає, крім секретаря, навіть касієр не знає всіх членів, бо ніколи їх не видить. Браття, в нас є люди образовані, що можуть поучити нас як ми маєм поступати, але як ми будем байдужні, то знайте, що ніхто не піде за вами до вашої хати і Кізил не буде ходив за вкладками більше. Або здобути або дома не бути. Ви трактуете запомогову орґанізацію як щось на другім або третім місци. Знайте, що ми як не зорґанізуємося усі в запомоговій орґаніза, в такій, яким є нині Український Народний Союз, то, нема надії, щоб ми могли іншу якусь політичну орґанізацію збудувати, бо наші люди хотіли би там належати, де не треба нічого давати, а тут як даете то і самі користаете і Ваша родина. Я думаю, що Ви усі як один прийдете на сі збори і ще з собою нових кандидатів приведете. — Д. Запотічний, предс.; П. Кізил, секр.; Т. Медвідь, кас.

НЮАРК, Н. ДЖ. Т-во ім. Михайла Грушівського, від. 219, мати-ме свій півpічний мітинг в суботу, дня 11-го липня 1925, о год. 8-ій вечером, в галі української православної церкви при 35 Мортон ул., з таким порядком нарад: 1. Справозданне урядників про свою півpічну господарку в Товаристві. 2. Справозданне контрольної комісії, що переглянула і провірила діловодство уряду Т-ва в пятницю, дня 3-го липня б. р. 3. Звіт комітету, вибраного на послідним засіданню в справі устроєння пікніку Т-ва. 4. Вільні внески і запити. 5. Вплата вкладок за липень. — З уваги на те, що це є півpічний мітинг і кождий член повинен інтересуватися господаркою свого відділу, взиваємо отсим всіх членів, щоби безуслівно явилися на мітингу. — Гринько Дорошенко, голова, свящ. др. М. Копачук, писар.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що півpічний мітинг відбудеся в суботу, дня 11. липня, точно о годині 6.30 вечером, під ч. 708 Мекелвен улиця. Кождий член має явитись і сповнити свій обовязок. Неявившийся член без важної причини буде караний 1.00 дол. а урядник 2 дол. Контрольна комісія зложить звіт з перегляду книжок урядників. Проситься членів, щоби по змозі приводили на мітинг нових членів і вписували своїх дітий. Будесь приймати в члени до Товариства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — Яцко Тхлик, предс.; Микола Куп... кас.; Іван Чапик, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Зап. Січ, від. 3, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих ,що півpічний мітинг відбудеся дня 10. липня. с. р. в гали церковній на South St., о годині 7.30 вечером. Тож проситься всіх членів на той мітинг явитись, бо буде справозданне за пів року і також є инші важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару після ухвали Товариства. — Василь Тулевич, секр.

ГВІЛІНҐ, В. ВА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 56, повідомляє своїх членів, що мітинг півpічний відбудеся дня 12-го липня с. р. в галі парохіяльний на 42-ій і Джекоб улиці, о годині 2-ій пополудни. На тім мітингу всі члени мають явитись. Неявившийся член заплатить кару після ухвали Братства. Повідомляєсь довгуючих членів, щоби вирівнали свої довги на слідуючім мітингу, бо в противнім разі будуть виключені з Бр. і У. Н. Союза. — Петро Вітенько, предс.; Мих. Пуцило, секр.; Юрій Севний, касієр.

РОМ, Н. Й. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 121, подає до відома всім своїм членам і членицям, що мітинг надзвичайний відбудеться точно о год. 2-ій пополудни в гали F. Kliary, дня 12-го липня с. р. На сім мітингу мають явитися всі члени тому, що на минувших зборах стали вибрані нові місцеві урядники від. 121, отже мають до полагодження справи фінансові відділу і з членами. Взиваєсь членів, щоби не легковажили собі ухвали мітингу з 14. червня, що кождий член має принести на мітинг свій адрес виразно виписаний, і рік своїх уродин. — С. Бих, предс.; С. Свиредюк, кас.; І. Лаврук, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 317, повідомляє своїх членів, що півpічні збори відбудуться 11. липня, в суботу вечером, в гали церковній. Уряд Товариства упоминає членів явитися громадно на сі збори, бо маємо важні справи до полагодження. Також проситься довгуючих членів вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі може зайти непорозуміння. Проситься кождого товариша і товаришку, ідучи на сі збори, привести хоч по одному новому членови. Неявившийся член на збори заплатить кару після статута. — Н. Бутніцький, секр.

ЮТИКА, Н. Й. Бр. св. Петра і Павла, від. 58, повідомляє, що півpічний мітинг відбудеся дня 12. липня 1925, о годині 2-ій пополудни, в гали п. М. Кочинаша, 32 Jefferson Ave. На той мітинг має явитися кождий член того відділу, бо буде контроля здавати справозданне і другі важні справи, котрих надалі неможливо відтягати. Також пригадуємо, щоб ті члени, котрі не поплатили вкладок, щоб вирівнали залеглости, бо инакше будуть суспендовані. Неявившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1.00. — Д. Матвіїв, предс.; В. Лисогір, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. Тов. Запорожська Січ, від. 67, повідомляє, що мітинг відбудесь о 7-ій год. вечер. в пятницю, дня 10. липня, в Liberty Hall, Chmelnicki St. Обовязком кождого члена явитися, а особливо ті, що довгують. — О. Мерещак, предс.; Іван Хировський, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. М. Січинського, від. 146, повідомляє, що наш мітинг відбудеся в неділю, 12-го липня, о год. 12-ій. Тож просимо всіх членів прийти на час, не відкладайте то на трету або четверту годину, бо на вас не будемо чекати цілий день, як у нас було попередно, а далі так не буде. — Андрушків.

ПІДИШОВ ЙОГО.

Господар каже до громадського писаря: — Пане Лапуфка, хочу вас про щось спитати? — А що таке? — питає писар. — Чи жінку треба слухати? — радить господар. — І ви ще питаете? Чейже знаете, що приповідка каже, що в жінки довгий волос, а розум короткий — відповів писар. — То я добре зробив — каже на це господар. — Жінка хотіла, щоб я заніс вам ягницю в дарунку, та я її не послухав. — Добре деколи й розумної жінки послухати — відповів писар.

З українського життя в Америці.

З укр. життя.

ДІТРОЙТ, ГЕМТРЕМК, МИШ.

Батьки вчаться від дітий української історії.

Що раз я слідив, чи не подасть хто до часописі про житте Українців з Дітройт і ніколи не видів такої дописі.

Так я скажу, що я вже 12 літ в Америці, всюди придивлявся, та не видів такої школи, яка тут є при Українській Хаті. Дня 28-го червня с. р. школярі здавали іспити перед цілою громадою, а по екзамені був концерт. Виходило найменьше 25 школярів, котрі оповідали українську історію від початку аж до того часу, як цариця Катерина скасувала Січ. Сидів я та думав, що якби так всі Українці знали ту історію, можеб щось було з нашим народом. І моя думка вгадала, бо мудрійші від мене виступили на сцену і сказали, що якби нас так були учили як тих дітий, то з нашою Україною не було-б тілько мороки. Дякував учитель і отець Добротвір на сцені учителям, що тілько поклали труду. І я від себе дякую учителеви Кошілю, і желаю щоб дальше вчив так дітий і на рік зо два давав такі екзамени, то старші би дечого навчились. Велика честь належиться такому учителеви. Громада йому дякувала а я хочу Вам в часописі подякувати, пане учитель Кошіль, за Вашу працю над молодим поколінием.

Р. К.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Виїзд артиста до Франції.

Співак бувшого Українського Національного Хору, відомий у Ню Йорку бас Гліб Данилович **Шандровський** в перших числах минулого (червня) місяця відїхав до Парижу, у Франції, де зараз і перебуває і де заанґажований на концертове турне по Франції на 8 тижнів. Повернеться до Ню Йорку в середині вересня сього року.

МЕХАНІЧНА ПЕРЕВІРКА ДІЯГНОЗІВ.

(Витяг з Tribune de Geneve, 3 жовтня, 1923 р.).

Ми вже нераз мали нагоду висловлювати тут, що сучасна наука забезпечила нам на близьку будуччину богато несподіванок. Остання, про яку ми тепер довідуємось, є винахід перебуваючого тепер у Женеві українського лікаря д-ра Біського, який після дванайцяти років дослідів збудував апарат, що дозволяє перевіряти діягнози за допомогою електричних радіяцій, звідки походить і сама назва апарату „Радіодіягноскоп".

Сей апарат щодо своєї концепції є дуже нескладний; головна частина його — се Румкорфова намотка, замкнутий ток якої використано в той спосіб, що він проходить через мозок людини підчас експерименту.

Довга практика дала д-ру Біському змогу зазначити на шкірі черепу певні точки, які відповідають осідку зосереджених в нашому мозку нервових центрів. Коли пацієнт тримає у руці електрод сполучений з одним полюсом намотки і коли другим електродом торкається одної з назначених точок, то замкнений таким чином ток намотки переходить через відповідний нервовий центр і пацієнт має ріжні чуття, які залежать відстану сього нервового центру, або звязаного з ним орґану.

Всі сі чуття в залежности від остроти переходять через цілу гамму, але, щоби не ускладнювати справи, аналіз їх обмежується лише 4-ма степеннями, а саме: чуттям контакту (електризація), вібрації, давлення і болю.

Авторови винаходу пощастило зафіксувати на шкірі черепу 72 ріжних точки, які уявляють з себе проекцію центрів руху, центрів орґанів, центрів здібностей і центрів фізіольоґічних функцій. Коли наприклад, пацієнт тримає в руці позитивний електрод апарату і коли експеріментатор, беручи в свою руку неґативний електрод, торкнеться пальцем точки черепу ч. 35, яка відповідає центру волі, то чуття, яке спроваджується характерним коленням, від приходячого току через центр, покаже, що пацієнт має сильну волю. Чуття вібрації вкаже на волю ослаблену або перетомлену. Давлення виявить волю більш ослаблену ніж втомлену і нарешті біль — буде ознакою кволого характеру.

Те саме можна прикласти і до точок відповідаючих до ріжних орґанів. Коли, наприклад, хотять знати в якім стані печінка, то експеріментатор торкається точки ч. 2. Коли печінка має певні хиби нервового характеру та походження — то відчувається вібрація. Невеликі болі і печіночні коліки викличуть чуття давлення. Більше тяжкі ушкодження дадуть великий біль, а коли печінка в такім стані, що потрібна є операція — біль буде до нестримання.

Треба зазначити, що сі 72 точки істнують на обох боках черепу і відповідно до того, якого боку торкається експеріментатор, і діягноз буває ріжний. Що торкається здібностей, то точки відповідаючі до вроджених нахилів містяться на правому боці, а точки, що відповідають придбаним або розвиненим нахилам, мають свій осідок з лівого боку. Крім того деякі точки мають свої підвідділи, наприклад точка, відповідаюча до орґанічного центру шелеп, має чотири підвідділи, які стосуються до верхньої, нижньої шелепи, верхніх і нижніх зубів. Точка, що відповідає до центру дітородних орґанів, яка буде завбільшки як монета 5 франків, має 6 підвідділів.

Ми знаємо, що дісльокація нервових центрів істнуючих у нашім мозку, ще не досить відома, хоча осідок певних центрів може бути вже і тепер точно встановлений. Се зробила фізіольоґія після обслідування точок мозкової кори, штучне дразнення яких давало привід до рухів анальоґічних до тих, що викликаються під наказом волі. Наше персональне знакомство з анатомією, фізіольоґією та медициною є заслабе, щоби ми собі дозволили висловити певний погляд щодо важливости, яку може мати винахід д-ра Біського. Можемо сказати лише, що експеріменти пороблені паном лікарем над нами самими, а також і над иншими особами в нашій присутности, показують в дійсности вище зазначені феномени. Обслідуючи через наш череп мозкову кору, він нам ствердив істнування певних здібностей, які ми в дійсности посідаємо. Він нам сказав, що в літературі ми здібні трактувати лише предмети конкретні і позитивні, а в сім наші читачі мали нагоду переконатися. Пізніще, він нам запевнив щодо нашого здоровля, що воно має бути чудесне.

Експеріментуючи над другою особою, він виявив у неї орґанічну нервовість і хиби кровообороту, і те і друге в дійсности істнувало, але не виявлялося на зовні.

Переходячи від сфери фізіольоґії, до техніки, ми вважаємо своїм професійним обовязком розглянути ще той шлях, яким йшов автор винаходу до реалізації свого апарату.

Хоча внутрішня природа фізичних і хемічних реакцій, маючих свій осідок у мозку, ще не відома, але можна припустити, що він функціонує на манер електричного ґенератора, випускаючи хвилі, які через посередництво нервів, передають нашим орґанам накази, диктовані нашою волею, і приймають також через нерви ті чуття, які дають наші орґани.

Нерви формуються з сірої субстанції, яка служить за провідника; вона оточена білою оболочкою, що уявляє з себе ізолятор.

Великий мозок є одночасно осідок моторичних центрів, які підлягають волі, і орґан приймаючий чуття, тоді як мозок є особливо орґан орієнтовання і рівноваги, а луковиця (la bulbe) є центр рефлективних рухів необхідних для життя (як серце, легені). Мозок, що складається з великого мозку, мізочка, луковиці (la bulbe) і продовження мозку спиною та цілою сіткою нервів, уявляє з себе дуже складку композицію, се є ґенератор, трансформатор хвиль і рецептор чутть, реґістрування яких складає память.

Досліди переведені за допомогою дуже чутливих інструментів, дозволили відмітити частість хвиль нервового приливу, що майже не переходить 50 періодів на секунду. Щоби вплинути дійсно на нервову систему, треба було збудувати ґенератор електричних хвиль такоїж самої частки, або ґармонійної (множення частости первісної на 3, 5, 7). Апарат д-ра Біського повинен був дати хвилеобразний ток, а який не перевисшає частости 350 вібрацій на секунду, бо досвід показав, що поза сим він перестає бути дійсним. Треба було також досягнути цілковито реґулярних хвиль, бо всяка нереґулярність виявлялася окремими товчками в нервній системі, а се фальшувало чуття.

Після кількох невдалих спроб, авторови винаходу прийшла до голови щаслива думка звернутися до нашого горожанина Renem Thury, який має великий досвід у реалізації великих технічних комбінацій в ділянці електрики. Він збудував спеціяльно для сеї мети дуже сильний переривач (trambleur) подвійного контакту, володіючий мінімальною інерцією і дозволяючий вільно одчиняти й зачиняти перший моток індуктивної намотки. Пан Thury студіював також конструкцію цілковито ізольованої намотки, яка не могла викликати ніякої внутрішної іскри, а наслідком того і ніякої пертурбації. Раціонально збудований у цілому своєму складі апарат було ще доповнено реґулюючим протиділанням, яке дає змогу міняти інтензивність току в першім мотку намотки, таким чином можна міняти інтензивність току в залежности від чулости субекту. Ми мали нагоду переконатись в доскональній реґулярности хвилеобразного току, через ті чуття які він викликав. Коли орґан, або центр, що експеріментується, не дає реакції, то чуття є подібне до чуття дрібненького дощику, але скоріще до легкого бомбардовання шкіри черепа. Се чуття робиться пригнічуючим, коли відповідний центр, або орґан є пошкоджений або мається дуже розвинути яка небудь здібність.

Коли ті надії, які викликає сей винахід здійсняться, то він буде мати дуже спокусливу будуччину. Можна гадати, що в досвідчених руках Радіодіягноскоп зможе прислужитися медицині тим, що дасть змогу виявити внутрішні афекції сховані від безпосереднього обслідування і часто скриті від лікаря самим пацієнтом.

У кримінальоґії він зможе виявити, чи злий вчинок, що піддано суду, є наслідком предиспозиції, в якому випадку може бути божевільність, чи се є результат його практики.

В руках тих, хто виховує дітий, він дасть змогу встановити наперед той шлях, по якому треба вести дану дитину. Він може показати, чи дитина має здібности до математики, чи до мистецтва.

Ми не хочемо критися з тим, що експеріменти, які відбулися перед нашими очима над другими особами, чи над нами самими, захопили нас дуже; але тут справа ходить о такі річи, в яких наша компетенція є дуже скромна і тому ми обмежимося лише побажанням доброго успіху д-ви Біському, сподіючись, що вчені, більше компетентні ніж ми, будуть без усякого упередження студіювати вартість його винаходу і приєднають свої власні спостереження і дадуть таким чином змогу усім тим знанням, що мають на меті поліпшення умов життя людини, зробити ще один великий крок вперед.

Henri Bosson.

НОВИЙ КАЛЕНДАР.

Член міжнародної делеґації для реформи календаря Анґлієць Котсуорт, начеркнув схему нового календаря. Великдень мав би припадати на другу неділю квітня і перестав би бути рухомим святом. Рік можна би поділити на 52 тижні по 7 днів, а останній день у році залишити відокремленим, назвати його „Новий рік"; святкувати як міжнародне свято, яке... не рахується. 52 тижні можна поділити так: або на 13 тижнів чвертьрічча, задержавши теперішну їх назву, або на 13 місяців по 28 днів, себто по 4 тижні. 13-ий місяць обіймав би два останні тижні червня і два перші липня під поетичною назвою „Сонце." Рік складений з 13 місяців мав би ту прикмету, що виключав би численні непорозуміння які є наслідком нерівних місяців. Усякі свята, збори, виставки і судові розправи можна би означати точніськo заздалегідь, а навіть деякі речинці могли би лишитись щорічно незміненими. Побачимо, чи міжнародна конференція прийме цей проєкт.